

6. Reaktioner på fængslingen

Der var ingen i hjemmene eller på skolen, der vidste, at drengene fra Churchill-klubben lavede sabotage. Forældrene var selvfølgelig chokerede, da deres sønner blev arresteret. Drengene var nogle af de første, der blev fængslet for at lave sabotage. Derfor var der usikkerhed om, hvilke straffe drengene risikerede at få. Forældrene havde godt nok hørt rygter om, at tyskerne var meget brutale og brugte tortur. Men mange af dem troede, at det bare var propaganda – og så var det jo også det danske politi og danske dommere, som tog sig af drengenes sag.

Faren til to af de arresterede drenge var chokeret, men også meget stolt af sine sønner. Det var efter hans mening imponerende, at drengene havde gjort modstand mod tyskerne. De voksne var for forsigtige, mens drengene viste mod. Selv om de risikerede dødsstraf, var det for en god sag, mente han. Faderen kunne dog ikke sige og skrive disse ting før efter befrielsen i maj 1945. Det vil sige, at drengene var kommet ud af fængslet igen. Derfor virkede han måske mindre bekymret i 1945, end han faktisk havde været i 1942.

Faderens reaktion da Churchill-klubben blev arresteret:

Jeg sad på et hotel sammen med min kone ved en bryllupsmiddag, da anholdelsen skete. Jeg blev ringet op under middagen.

Det var pigen, som med forfærdelse i stemmen forklarede i stammende vendinger, at tre politibetjente havde været der. De var gået igennem hele huset uden at spørge om forlov, og de havde taget Jens med sig.

I løbet af et øjeblik var min kone og jeg hos sikkerhedspolitiet. Der var det hele i vildt oprør. Nogle drenge sad i en kreds, foroverbøjet med sammenbidte udtryk. Politimesteren sad med tårer i øjnene. En våbensamling stod henne i en krog. Der blev afgivet melding. Der udstedtes ordrer. Man fornemmede et forrygende tempo. "Disse pæne unge mennesker! Allesammen fra gode hjem," sukkede politimester Bach.

Jeg kom hurtigt derfra; thi jeg var klar over, at nu stod den på husundersøgelse. Jeg for ind på Jens's værelse og rev skrivebordskufferne op, de fire var ulåse. I den første lå en revolver.

(....)

Jeg stak den i lommen, rev de tre andre skuffer op og ragede alt beskrevet papir sammen og puttede det i kakkelovnen og stak ild på det.

I hast fik jeg fat på en smed til at dirke den femte skuffe op; men den indeholdt kun en frimærkesamling.

Edvard Pedersen, der var far til to af drengene fra Churchill-klubben, skrev dette lige efter befrielsen i "Fem Aar. Indtryk og Oplevelser". Red. Christian Refslund, Kbh. 1945, side 282-292 (uddrag)

På skolen blev man også dybt rystet, da man hørte om anholdelserne. Der var flere af klassekammeraterne, der havde hørt Knud Pedersen tale negativt om tyskerne og samarbejdspolitikken. Men de havde ikke forestillet sig, at Knud og hans venner faktisk lavede sabotage.

Særlig slemt var det for eleverne i 4.mellem, hvor de fleste af de anholdte drenge var elever.

En klassekammerat fortæller:

(...)

En dag i maj 1942 blev Aalborg Katedralskoles elever kaldt sammen i skolens festsal. Rektor Galster besteg talerstolen – der var altså en meddelelse til os. Med alvorlig stemme fortalte rektor os om det danske kriminalpolitis arrestation af syv af vore kammerater, der var blevet afsløret som sabotører.

På os 4. mellemskoledrenge, der havde gået i klasse med disse syv (han må mene seks), virkede denne meddelelse fuldkommen chokerende.

Disse seks fyre, der så sent som i forgårs havde gået blandt os i skolen, lært deres lektier som vi, leget med os i skolegården, de havde altså i deres fritid lavet sabotage mod tyskerne, stjålet deres våben, stukket ild på deres jernbanevogne, sprængt deres ammunitionsdepoter, og nu sad de bag lås og slå, i en lille celle på en træbriks.

Og al den fjortenåriges livlige fantasi udviklede i hast et grusomt billede af, hvilken skæbne der skulde blive vore syv kammerater til del.

Rektor opfordrede os til at gå til vore klasser og genoptage vort arbejde. Men det kneb for os at samle tankerne om skolearbejdet. Vi sad og så over på de tomme bænke, hvor vore arresterede kammerater plejede at sidde. Også på de fleste af lærerne havde afsløringen virket chokerende. En af dem, der senere blev meget aktiv i frihedskampen, sad en hel time med hovedet begravet i hænderne og sagde ikke et ord til os.

En lærerinde tvang os til at følge med i lektiebøgerne i stedet for at tænke på vore kammerater, som hun kaldte ”dumme knægte”. Hun blev senere forlovet med en tysker. Samme dags aften hørte vi i radioen om afsløringen af en stor sabotagegruppe i Aalborg. Navnene på alle medlemmerne blev læst op, og det viste sig, at der var flere end blot vore skolekammerater. Den senere så berømte Churchillgruppe var blevet afsløret.

(....)

Med en følelse af lettelse erfarede man, at deres sag kom for en dansk domstol, og at dommene blev frihedsberøvelse fra 1 ½ til 2 ½ år at afsone i ungdomsafdelingen ved Nyborg statsfængsel. – Længe inden de havde afsonet deres straf, herskede der på skolen blandt kammerater og lærere kun én følelse for dem: beundring.

Brev skrevet af Knud Aage Frøbert. Originalen findes på Aalborg Katedralskole.

Nogle elever fra skolen gik samme dag hen foran arrestens vindue for at råbe Hurra for sabotørerne. Det var dog ikke alle på Aalborg Katedralskole, der så positivt på Churchill-Klubbens sabotageaktiviteter. Rektor Galster blev, som det fremgår af afsnit 5. Skolen og byen, tvunget på orlov pga. sagen med Churchill-Klubben.

Den nye rektor der blev indsat, mente at Churchill-Klubben var kriminelle unge, der ikke hørte hjemme på Aalborg Katedralskole.

Derfor skrev han den 9. juni 1942 til undervisningsministeriet, for at høre om de arresterede elever kunne fortsætte deres skolegang efter udstået straf. Rektor Hage mente selv, at deres forbrydelser var alt for grove. Hvis Churchill-drengene fik lov til at komme tilbage, ville man aldrig kunne true andre elever med bortvisning.

Efter Churchill-klubbens tilfangetagelse blev den populære rektor Galster bortvist. Der var ikke stor begejstring for den nye rektor, der prøvede at styre skolen mere stramt. Ved sidste skoledag i 1943 var der kold luft mellem afgangsklasserne og rektor.

Ved sidste skoledag i 1946 havde man sendt bud efter en lirekassemand. Eleverne dansede rundt i skolegården til lirekassemusikken

Der var flere, som havde med Churchill-klubbens sag at gøre, der var meget imponerede over drengene. De kunne dog ikke sige det direkte, fordi Danmark og den danske stat samarbejdede med tyskerne. Men privat var der flere, der udtalte sig positivt.

Der var også flere, der forsøgte at hjælpe drengene under retssagen.

Under forhørene stillede man drengene ledende spørgsmål, så de ikke skulle ødelægge for meget for sig selv ved at svare alt for ærligt.

Det lykkedes dog ikke så godt. Drengene tilstod alt og forklarede åbent, hvorfor de havde lavet sabotage.

Det betød, at deres handlinger ikke kunne kaldes "drengegreger" og de skulle derfor straffes hårdere.

I medierne var man nødt til at passe på, hvad man skrev om Churchill-klubben. Ellers kunne man risikere, at tyskerne ville lukke aviserne.

Der var en nazistiske avis i Danmark, der hed "Fædrelandet". Her skrev man selvfølgelig meget negativt om Churchill-klubben. Det man skrev, var også meget overdrevet. Der stod f.eks. i avisen, at der var 100 elever fra Aalborg Katedralskole, der var med i Churchill-klubben.

De nordjyske aviser var også nødt til at tage afstand fra Churchill-klubben. Man brugte ord som "tåber", "operette-helte" og "banditter". Det blev også nævnt, at deres handlinger var farlige for byen og landet. Man var bange for, at samarbejdspolitikken ville blive afbrudt. Det kunne betyde, at tyskerne ville blive meget mere brutale og flere danskere blive fanget og måske dræbt.

Byrådet i Aalborg sendte få dage efter anholdelserne et undskyldende brev til den tyske general i Danmark. Byrådet beklagede i brevet Churchill-Klubbens handlinger. Ifølge brevet vidste familierne ikke, hvad drengene foretog sig. Byrådet håbede derfor, at samarbejdet med tyskerne kunne fortsætte.

Der var også nogle aviser og blade i Danmark, der ikke blev solgt offentligt. Disse blade og aviser var ulovlige at skrive og læse. Her kunne man til gengæld skrive ærligt, hvad man mente om tyskerne og samarbejdspolitikken. Her var beskrivelserne af Churchill-klubben helt anderledes. Drengene og deres sabotage blev rost og der var også overdrivelser i nogle af disse bladene. Man kunne ved at overdrive give befolkningen et indtryk af, at der var mange, der samarbejdede med tyskerne. Det kunne måske få endnu flere til at tage stilling mod tyskerne og få flere til at lave modstandskamp.

Arbejdsopgaver

1. Hvorfor skrev medierne så negativt om Churchill-klubben?
2. Hvorfor er der måske forskel på farens virkelige reaktion i 1942 og den måde, som han beskrev sin reaktion på i 1945 (i teksten ovenfor)?
3. Sammenlign billedet af sidste skoledag i 1943 med billedet af sidste skoledag i 1946. Find forskelle og ligheder. Hvilken betydning kan årstallet have for fejringen af sidste skoledag.
4. Prøv at forestille dig, at du går i klasse med en af drengene fra Churchill-klubben. Skriv et lille brev til en af dine venner, hvor du fortæller om din reaktion på fængslingen af dine klassekammerater.